

DREPTURILE DE AUTOR ȘI PROTECȚIA ACESTORA

Drepturile de autor: reprezintă ansamblul prerogativelor de care se bucură autorii cu referire la operele create; instituția dreptului de autor este instrumentul de protecție a creatorilor și operelor lor [6].

Piața IT se dezvoltă rapid și sfera de cuprindere a produselor acestei piețe intersectează fiecare domeniu de activitate al societății. Astfel, pentru asigurarea intereselor, drepturilor și evidențierea obligațiilor fiecărui participant al acestei piețe (statul, agentul economic, consumatorul), sunt necesară de reglementarea și evidențierea relațiilor economice între ei.

Situația de pe această piață este reglementată pe baza: Constituției, Codului Penal, Legii 293 din 23 septembrie 1994 privind drepturile de autor și drepturile convexe; Legii 461 din 18 mai 1995 privind brevetele de invenție; Legii 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorului; Legii privind licențierea unor tipuri de activitate.

În prezent, în Republica Moldova, ca și în Europa, pentru protecția drepturilor de autor, se folosește analogia produselor IT cu creațiile literare, însă, cu unele modificări ce iau în considerare specificul acestor produse. Astfel, la produsele IT nu se iau în considerare domeniul de operare, funcționalitatea, algoritmi de lucru, soluționarea tipurilor de probleme etc.

Pentru evidențierea problematicei asigurării protecției produselor IT prin intermediul drepturilor de autor, trebuie menționată existența mecanismului de brevete, care prezintă avantajele și dezavantajele sale.

Problematika asigurării protecției produselor IT prin intermediul drepturilor de autor se divide în:

- metoda existentă de respectare a drepturilor de autor, ca metodă adecvată de protecției a produselor IT
- aplicabilitatea acestei metode pe piața IT, în Republica Moldova.

Metodele existente de respectare a drepturilor de autor nu asigură protecția deplină a programelor IT și, astfel, pe piața IT apar diferite programe cu caracter asemănător sau programe, prevăzute cu funcții auxiliare, dar al căror cod generic este același.

În prezent, în negocierea divergențelor, în domeniul IT, nu s-a acumulat o bogată experiență, comparativ cu domeniul creațiilor științifice și artei.

Consider că, pentru soluționarea problemelor și respectarea adecvată a drepturilor de autor, trebuie realizate următoarele:

- Efectele negative ale acestei probleme, influențează atât pe plan macroeconomic, cât și pe plan microeconomic. E necesară analiza activității metodelor existente și diferențierea acțiunilor pe ambele nivele. Aceasta se va realiza doar prin relații deschise între toți participanții pieței.
- Elaborarea programului de acțiuni concomitente ale agenților economici și statului pentru soluționarea activității ilicite a unor participanți și divergențelor între participanții pieței, astfel încât să se respecte drepturile fiecărui participant.
- Analiza nivelului de protecție a drepturilor de autor și a strategiei de reglare a metodelor existente, pentru creșterea eficienței acestor metode.
- Organizarea măsurilor de percepere a însușirilor psihologico-morale a problemelor date, de către societate.

Bibliografie:

1. Legea 293 din 23 septembrie 1994 privind drepturile de autor și drepturile convexe
2. Legea 461 din 18 mai 1995 privind brevetele de invenție
3. Legea 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorului
4. Середя С.А *Правовая защита авторства на программные продукты.*
5. Середя С.А. *Юридическая база информационных технологий в Республике Молдова.*
6. www.wikipedia.com